

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060107

DOM
2016-04-05
Stockholm

Mål nr
M 7743-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-08-13 i mål nr M 2262-15, se bilaga

KLAGANDE

E L

MOTPART

Länsstyrelsen i Skåne län

SAKEN

Villkor vad avser tillstånd till djurhållande verksamhet (slaktkyckling) på fastigheten X m.fl., Ängelholms kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom och Länsstyrelsens i Skåne län, miljöprövningsdelegationen, beslut den 30 april 2015 i ärende nr 551-29706-13 endast på så sätt att villkor 4 ska ha följande lydelse.

Tvätt- och spolvatten från stallbyggnader ska ledas till tät behållare.

Lagringskapaciteten för tvätt- och spolvatten ska vara minst 6 månader.

Dok.Id 1268263

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

E L har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ändrar villkor 4 i länsstyrelsens beslut i den del som rör kravet på lagringskapacitet för tvätt- och spolvatten. I första hand har han yrkat att kravet på lagringskapacitet helt ska utgå och i andra hand att lagringskapacitet för tvätt- och spolvatten ska bestämmas till 6 månader.

Länsstyrelsen har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

E L har anfört i huvudsak följande.

Tvätt- och spolvatten ska spridas på biologiskt aktiv mark under tjänliga markförhållanden och därmed måste vattnet kunna lagras under lång tid för att säkerställa detta. Spridning av spolvatten kan ske både vår och höst. Varje år odlas både höstsådda och vårsådda grödor. På hösten odlas både höstraps och höstvetete vilket innebär att jordbearbetning och sådd görs under augusti, september och första delen av oktober. Vårsådda spannmål förbereds och sås under perioden mars till april. På gården odlas även fleråriga grödor vilket gör att det finns fält med hög bärighet och hög biologisk mångfald även under blötare förhållanden. Detta innebär att lagringskapacitet motsvarande 10 månader inte är motiverat.

Miljömässigt korrekt spridning regleras i den femte villkorspunkten i beslutet vilket innebär att ett villkor med specificerad lagringskapacitet i praktiken blir överflödigt.

Ett krav på 10 månaders lagringskapacitet för spolvatten innebär för företaget en utökning från dagens 255 m³ till 855 m³ vilket innebär en kostnad om ca 400 000 kr. Det är ca 225 000 kr mer än vad det kostar att utöka till 6 månaders lagringskapacitet.

Länsstyrelsen har anfört i huvudsak följande.

Verksamheten har från 2002 haft tillstånd enligt miljöbalken med villkor om 10 månaders lagringskapacitet för tvätt- och spolvatten. Anläggningen kommer nu att mer

än fördubbla sin produktion från 90 000 slaktkycklingar till 225 000 slaktkycklingar. Det saknas skäl att mildra tillståndet.

Tvätt- och spolvatten innehåller näringsämnen och föroreningar som kan ha en negativ påverkan på yt- och grundvatten om det släpps ut i omgivningen. Det är därför nödvändigt att sådant vatten samlas upp och lagras till dess lämpliga spridningsförhållanden råder. Tvätt- och spolvatten får inte spridas på vattenmättad, översvämmad, snötäckt eller frusen mark. På grund av blöta marker efter mycket nederbörd under hösten eller en lång nederbördsrik och/eller kall vår, kan perioden bli lång och tillräcklig lagringskapacitet måste därför finnas för att möjliggöra spridning av vattnet. Villkoret är öppet för flera möjliga lösningar för att kravet på 10 månaders lagring ska kunna nås.

Att en verksamhet av aktuell storlek ska kunna tillhandahålla eller ordna sådan lagring av det förorenade vatten som uppkommer i verksamheten till dess att ett säkert omhändertagande kan ske är ett rimligt krav med avseende på kostnad jämfört med uppnådd miljönytta. Kravet på lagringskapacitet om 10 månader är inte orimligt.

YTTRANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Mark- och miljööverdomstolen har inhämtat yttrande från Jordbruksverket. Av verkets yttrande framgår i huvudsak följande.

För jordbruksföretag med mer än 100 djurenheter slaktkycklingar i Skåne finns krav på tio månaders lagringskapacitet för stallgödsel (1 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd [SVJFS 2004:62] om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring). Disk- och tvättvatten är i sig inte stallgödsel. Om tvättvatten inte blandas in i stallgödsel så går det inte att utifrån lagringskravet för stallgödsel utkräva lagringsutrymme för tvättvattnet. Om däremot tvättvattnet blandas in med stallgödsel och förvaras tillsammans så räknas allt som stallgödsel.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens bedömning att det mot bakgrund av att tvätt- och spolvatten innehåller näringsämnen och föroreningar som kan ha en negativ påverkan på yt- och grundvatten är nödvändigt att sådant vatten samlas upp och lagras till dess lämpliga spridningsförhållanden råder och att tillräcklig lagringskapacitet ska kunna säkerställas.

Villkor 5 i tillståndet föreskriver att spridning av tvätt- och spolvatten får ske på åkermark under perioder då biologisk aktivitet finns i marken. Vidare föreskrivs att tvätt- och spolvatten inte får spridas på vattenmättad, översvämmad, snötäckt eller frusen mark. Av tillståndet framgår således på vilket sätt spridning av tvätt- och spolvatten får göras.

Såvitt avser frågan om lagringskapacitet konstaterar Mark- och miljööverdomstolen att tvingande reglering avseende lagringskapacitet för tvätt- och spolvatten saknas. Mot bakgrund av vad E L har anfört om verksamheten samt förhållandena på platsen finner Mark- och miljööverdomstolen att en lagringskapacitet om 10 månader inte är miljömässigt motiverad. Istället ska en lagringskapacitet om 6 månader föreskrivas. E Ls andrahandsyrkande ska därmed bifallas och villkoret ändras i enlighet med domslutet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Lars Borg, tekniska rådet Bengt Jonsson, hovrättsrådet Margaretha Gistorp och tf. hovrättsassessorn Kristina Börjevik Kovaniemi, referent.

Föredragande har varit Gunilla Barkevall.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-08-13
meddelad i
Växjö

Mål nr M 2262-15

KLAGANDE

E L

MOTPART

Länsstyrelsen i Skåne län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne län, miljöprövningsdelegationens beslut 2015-04-30 i ärende nr 551-29706-13, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd till djurhållande verksamhet (slaktkyckling) på fastigheten X m.fl., Ängelholms kommun

_____

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

_____

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Skåne beslutade den 30 april 2015 att bevilja tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till fortsatt samt utökad verksamhet för djurhållning på fastigheten X m.fl. i Ängelholms kommun. Tillståndet omfattar 225 000 platser för slaktkyckling, med en tillbyggnad av ytterligare ett stall. Tillståndet förenades med villkor.

E L har överklagat den del i beslutet som rör villkor nr 4 till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

E L yrkar på att lagringskapacitet för spolvatten motsvarande 10 månaders lagring tas bort och att villkor nr 4 då får följande lydelse:

Tvätt och spolvatten från stallbyggnader ska ledas till tät behållare.

E L anför som grund för överklagandet i huvudsak följande. Tvätt- och spolvatten ska kunna lagras tills lämpliga spridningsförhållanden råder. 10 månaders lagringskapacitet är onödigt lång tid som inte motiveras av behovet av lagring i praktiken och inte av miljönyttan. En miljömässigt korrekt spridning regleras redan i den femte villkorspunkten. Tvätt- och spolvatten innehåller mycket lite näring och betraktas därför inte som ett gödselmedel. Detta har bekräftats av Jordbruksverket som bland annat i skriften *Fjäderfägödsel- en värdefull resurs* (Jordbruksinformation 13, 2005) skriver att ”Analyser av spolvattnet visar att växtnäringshalterna är mycket låga”. Tvätt av stallarna görs efter en mycket grundlig torrsopning, som det inte går att slarva med om tillräckligt bra resultat ska uppnås ur smittskyddssynpunkt. Det som sopas upp läggs förstås bland djupströgödseln. Därför är spolvattnet inte att betrakta som stallgödsel.

Lagkravet om lagringskapacitet, Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, gäller

också enbart stallgödsel och har tillkommit för att utnyttjandet av växtnäringen, i huvudsak kvävet, i stallgödseln ska bli bästa möjliga. I definitionen för stallgödsel och i lagtexten som berör hur man bör räkna ut lagringskapaciteten omnämns tvätt- och rengöringsvatten, men det är med syftet att kapaciteten ska räcka till i de fall sådant vatten leds till gödselbehållaren och därmed ökar volymen stallgödsel. Att reglera lagring av enbart spolvatten i 10 månader är utifrån syftet med kravet på lagringskapacitet inte miljömässigt motiverat. På hans anläggning, liksom i all produktion med frigående fjäderfä, lagras spolvatten separat skilt från djupströgödseln. För att uppnå en miljömässigt bra spridning av spolvatten, d.v.s. att den sprids på biologiskt aktiv mark under tjänliga förhållanden och utan risker för omgivande miljö, krävs i Skåne inte 10 månaders lagringskapacitet. Spridning kan med säkerhet göras hela september månad, oftast även i oktober, och åter oftast i mars. Det finns alltså alltid möjlighet att tömma spolvattenbehållaren på hösten, och likaså på våren, vilket innebär att 10 månader inte alls är motiverat. I praktiken är ofta 4 månader tillräckligt, i värsta fall 6 månader. Ett krav på 10 månaders lagringskapacitet för spolvatten innebär för företaget en utökning från dagens 255 m³ till 855 m³ vilket innebär en orimligt stor kostnad i förhållande till miljönyttan. Kostnaden uppskattas till 400 000 kr. Detta är ca 225 000 kr mer än vad det kostar att utöka till 6 månaders lagringskapacitet, vilket kan anses mer motiverat. Han anser att hans förslag reglerar en miljömässigt korrekt hantering.

DOMSKÄL

Eftersom målet bedöms vara av enkel beskaffenhet avgörs det enbart av ordförande och tekniskt råd, dvs. utan två särskilda ledamöter [2 kap. 6 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar]

Mark- och miljödomstolen instämmer i miljöprövningsdelegationens bedömning i fråga om lydelsen för villkor nr 4. Försiktighetsprincipen i 2 kap. 3 § miljöbalken fastslår att redan en risk för att en verksamhet eller åtgärd kan motverka miljöbalkens mål medför krav på försiktighetsmått. Spolvatten, som innehåller näringsämnen eller föroreningar, kan ha en negativ påverkan på yt- och grundvatten

om det släpps ut i omgivningen. Tillräcklig lagringskapacitet ska kunna säkerställas för att tvätt- och spolvatten endast sprids ut på åkermark då biologisk aktivitet finns i marken. Tvätt- och spolvatten får inte spridas på vattenmättad, översvämmad, snötäckt eller frusen mark. På grund av blöta marker efter mycket nederbörd eller en lång, kall vår kan perioden då det inte är lämpligt att sprida tvätt- och spolvatten bli lång. Därför är kravet på lagringskapacitet om 10 månader inte orimligt (2 kap. 7 § miljöbalken). Vad E L anfört föranleder ingen annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 3 september 2015.

Urban Lund

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Urban Lund, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius. Föredragande har varit beredningsjuristen Frida Carlstedt.